

PROJEKTOVÁ VÝUKA

BC. MILANA MRÁZKOVÁ

BC. BARBORA ŠTĚPINOVÁ

Projektová škola: ano, či ne?

- ▶ Projektová výuka je jednou z možností alternativních metod ve vzdělávání.
- ▶ Jedná se spíše o metodu, tzn. neexistují školy s názvem „Projektová“ (jako např. ZŠ Waldorfská apod.)

Ve vyšší míře projektovou výuku a jiné inovativní metody využívají spíše školy alternativní. Častěji je tato forma výuky vnímána jako zpestření klasické výuky a ne jako systematický zásah začleňovaný do procesu vzdělávání.

Projekt – projektová metoda – projektová výuka

- ▶ Projektová výuka je realizovaná projektovou metodou, jejíž součástí je projekt. Hlavními aktéry zpracovávající určitý projekt jsou žáci, učitel je v roli poradce.
- ▶ Projekt vychází z témat, která jsou žákům blízká.
- ▶ Podstatou projektu je konkrétní praktický cíl.

Přestože má tato výuková metoda hluboké historické kořeny, je poměrně dost nezmapovaná. Projektová metoda je tak bohatá, že obsahuje velké množství možných realizačních variant, nástrojů i výstupů. To ovšem neznamená, že cokoli můžeme nazývat projektem tak, jak to na českých školách někdy bývá.

Historie

- ▶ První odkazy na projektovou metodu spatřujeme již v dílech Jana Amose Komenského, J. J. Rousseaua, J. H. Pestalozziho, F. W. A. Fröbela nebo C. Freineta.
- ▶ Dítě je v centru vzdělávání, podstatná byla jeho aktivita a činnost, proto je projektová metoda také označována jako metoda činností.

- ▶ **Přelom 19.–20. st.**
- ▶ **John Dewey** – „duchovní otec“ projektové metody, teoretické základy
- ▶ **William Heard Kilpatrick** – zakladatel projektové metody, první teoretik v této oblasti

Historie u nás

- ▶ 30. léta 20. st.
- ▶ **Václav Příhoda**

- ▶ **V následujících desetiletích byl rozvoj projektové výuky utlumen:**
- ▶ 2. sv. válka, nástup sovětského vlivu, Zákon o jednotné škole

- ▶ **Návrat v 90. letech 20. st.**
- ▶ **J. Kratochvílová, V. Spilková, H. Grecmanová ad.**

Rysy projektové výuky

- ▶ dobré třídní klima
- ▶ samostatná práce a aktivita žáka (výběr tématu, hledání informací, sebehodnocení, zodpovědnost...)
- ▶ role učitele je v pozadí – poradce, moderátor, pomocník, rádce, partner, konzultant, koordinátor celé záležitosti
- ▶ spojuje teorii s praxí, sepjetí s realitou
- ▶ směřuje k předem stanovenému cíli - realizace projektu a jeho výstupu (výrobek, poster, brožurka, výstava, videozáznam, internetové stránky, divadelní představení...)
- ▶ organizovaná a promyšlená učební činnost
- ▶ přesně daná časová dotace
- ▶ zaznamenávání celého průběhu realizace projektu
- ▶ hodnocení učitele i žáků
- ▶ velmi tvořivá činnost
- ▶ často mezipředmětové vztahy, průřezová témata apod.

Typologie projektů

- ▶ Podle:
- ▶ navrhovatele projektu: žákovské, uměle navozené, kombinované
- ▶ místa realizace
- ▶ délky
- ▶ způsobu vyhledávání informačních zdrojů
- ▶ velikosti a typu skupiny žáků
- ▶ jednopředmětové, víceředmětové
- ▶ problémové, konstruktivní
- ▶ směřování k estetické zkušenosti, k získání dovedností

Fáze projektu

▶ PŘÍPRAVNÁ

- ▶ získávání znalostí, dovedností, přípravné činnosti – menší práce v různých skupinách
- ▶ postupné zavádění metod projektové výuky

Fáze projektu

▶ 1. fáze: plánování projektu

- ▶ definování problému, který budeme řešit
- ▶ jeho smysl, cíl, výstup
- ▶ časový plán
- ▶ název projektu: otázka, př. „Jím zdravě?“

▶ 2. fáze: realizace projektu

- ▶ žáci plní stanovený cíl na základě předem ujasněného průběhu
- ▶ sbírají informační materiál, analyzují ho, třídí a zpracovávají
- ▶ pozice pedagoga se v této fázi přesouvá do pozadí (koordinátor, poradce)

Fáze projektu

▶ 3. fáze: prezentace výstupu projektu

- ▶ žáci představují to, co prostřednictvím projektové výuky objevili, k čemu došli, jakým způsobem téma zpracovali
- ▶ učí se předávat získané informace ostatním
- ▶ výstup by měl být realizován pro co nejširší publikum
- ▶ web, poster, divadlo, přednáška, výstava

▶ 4. fáze: hodnocení

- ▶ hodnocení nepřichází na konec projektové výuky, ale prostupuje všechny fáze
- ▶ učitel musí hodnotit průběh celého projektu, práci žáků na jednotlivých dílčích úkolech, jejich schopnost spolupráce, komunikace, získávání materiálu, jeho zpracování, atd.
- ▶ hodnocení by však mělo probíhat také jako sebereflexe učitele - měl by vědět, jestli se projekt žákům líbil, zda a jak je obohatil a jak byli žáci spokojeni sami se sebou i s postavením pedagoga

Shrnutí

- ▶ <http://projektovavyuka.cz/ShowProject.aspx?projectID=37>

Žáci si prostřednictvím projektové výuky nejen zvykají na práci v týmu a komunikaci s ostatními lidmi, také se učí získané poznatky uplatnit v praktickém životě, což jim samo o sobě dává mnohem větší pocit uspokojení, než kdyby za danou vědomost či dovednost dostali známku.

Literatura

- ▶ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. 2006. Teorie a praxe projektové výuky. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 8021041420.
- ▶ DVOŘÁKOVÁ, Markéta. 2009. Projektové vyučování v české škole : vývoj, inspirace, současné problémy. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 9788024616209.
- ▶ TOMKOVÁ, Anna, KAŠOVÁ, Jitka, DVOŘÁKOVÁ, Markéta. 2009. Učíme v projektech. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978807367527.
- ▶ www.projektovavyuka.cz

Praktický úkol + pomůcka

- ▶ Každá řada bude jedna skupinka
- ▶ Nacházíme se v první fázi: tzn. pro připomenutí:
- ▶ **1. fáze: plánování projektu** (růžově psané by žáci neviděli, zde pro naši lepší orientaci)
- ▶ definování problému, který budeme řešit: **Já jako turista v jedné ze spolkových zemí Německa**
- ▶ jeho smysl, cíl, výstup: **pomůcka pro spolužáky i pro ostatní lidi: brožurka**
- ▶ časový plán ...
- ▶ název projektu: otázka, př. „**Jak se neztratit v Bavorsku?**“
- ▶ Typ projektu: kombinovaný (vhodnější pro začátky)

- ▶ **1. fáze projektu:** Vyberte si z následující mapy jednu spolkovou zemi Německa. Představte si, že byste tu zemi chtěli navštívit a hledáte vhodnou brožurku, kde se o ní jako turista dozvíte všechny podstatné informace.
- ▶ Pokuste se ve skupince navrhnout:
- ▶ Jak bude brožurka vypadat? Budete ji zpracovávat na počítači, ručně?
- ▶ Do brožurky si navrhnete, co bude obsahem jednotlivých stran (podkapitol), jak informace poskládáte za sebou.
- ▶ Na jaké otázky budete hledat odpovědi? Co by vás osobně jako turisty v dané zemi zajímalo?
- ▶ V jakých zdrojích budete vyhledávat informace o dané zemi?
- ▶ Odhadněte časový plán práce na brožurce
- ▶ Jaká vhodná slovíčka, či slovní spojení by bylo užitečné znát?
- ▶ Jak brožurku pojmenujete?

